

Информационен бюллетин. Централна библиотека на БАН

Брой 3 (49), година IV

ISSN 1312-9899

София, март 2011 г.

Съдържание

Освобождението на България и началото на българската държавност (Основатели и членове на БКД – участници в събитията) – Габриела Вапцарова, Дарина Илиева – Научен архив БАН	2
Новини	4
Новият Ренесанс – доклад на „Комитета на мъдреци“ група за размисъл относно осигуряването на онлайн достъп до културното наследство на Европа	6
Франкфуртска меса – Петер Зилахи	10
Нови географски книги за последните пет години – н.с. Гергана Методиева	15
Четвърта национална археологическа изложба “Българска археология 2010”	18
Изложби в централната сграда на Българската академия на науките – Лидия Чолпанова	19
Предстоящи годишници на членове на Българската академия на науките (1869-2011) – Стефка Хрусанова	20
Нови постъпления във фонда на Централната библиотека на БАН – Евгения Станчева	26
Дарени книги, постъпили във фонда на Централната библиотека на БАН – Евгения Станчева	31

Редакционна колегия: н.с. Даниела Атанасова /отг. ред./, Лидия Чолпанова, Стефка Хрусанова, Евгения Станчева, ст.н.с. д-р Никола Казански
Компютърна обработка на изображения и текст: Мария Ефремова (webmaster@cl.bas.bg)

Адрес за кореспонденция
гр. София 1040
ул. “15-ти ноември” №1
тел: 979 53 79, 979 52 54
<http://www.cl.bas.bg>
E-mail: refer3@cl.bas.bg, refer2@cl.bas.bg, refer1@cl.bas.bg

**ОСВОБОЖДЕНИЕТО НА БЪЛГАРИЯ
И НАЧАЛОТО НА БЪЛГАРСКАТА ДЪРЖАВНОСТ**
(Основатели и членове на БКД – участници в събитията)
Габриела Вапцарова, Дарина Илиева – Научен архив БАН

“Русия е водила многобройни войни с Турция. Но нито една не е била така народна в Русия, както днешната. От императора, суверен, добросърден, какъвто не е имало никога досега, до последния войник, до последния селянин, всички са готови да пожертвват покой, богатство, живот, за да освободят българите от петвековното иго на турците.”

15/27 юни 1877 г. (1)

В поредицата от съдбоносни събития, определящи историческото развитие на българския народ, Руско-турската освободителна война заема особено важно място. На това величаво събитие от най-новата история на България, завършило с подписането на мирния договор в Сан Стефано, е посветена изложбата, организирана от Научния архив на БАН. Експонирани са уникални документи и снимки, по които могат да се проследят отделни епизоди от войната, мирните преговори и първите стъпки в изграждането на младата българска държава.

За настроенията сред българското население и обстановката в навечерието на войната намираме сведения в спомените на Митрополит Климент (Васил Друмев) и в запазените писма на Евлоги Георгиев до Найден Геров. От документите на Българското човеколюбиво настоятелство научаваме за закупуването на дрехи, хrани, лекарства, както и за събирането на парични помощи.

Научният архив на БАН представя основно документи за участието на членове на Българското книжовно дружество (БКД) в тези събития. Между тях са свидетелства и грамоти на Кръстьо Мирски, Н.П. и Н.Хр. Палаузови, Петко Р. Славейков и Атанас Илиев за дейността им като преводачи и разузнавачи към командването на руската армия през войната и за гражданска заслуги (2); документи за назначаването на Найден Геров, Васил Д. Стоянов и Марко Балабанов като губернатори и вицеубернатори на различни български градове по време и непосредствено след войната (3). В запазени семейни преписки намираме сведения за освобождението на отделни български градове: Тулча, Варна, Свищов, Тетевен, Плевен,

Стара Загора (4). Интерес представлява писмото на Найден Геров до Евлоги Георгиев със сведения за предварителните руски виждания по мирния договор (5).

Тематично изложбата е допълнена с таблица, посветени на договорите от Сан Стефано и Берлин. Новината за разпокъсването на България предизвиква всеобщи протести по българските земи, отправени до Русия и Великите сили (6).

Внимание е отделено и на участието във войната на бъдещия български княз Александър I (7). Показани са оригинални снимки на първите български и руски паметници, чието изграждане започва на Шипка веднага след Освобождението (8).

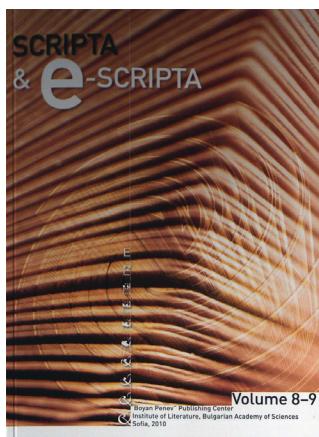
Представени са документи за дейността на Временното руско управление и изграждащата се българска администрация. Това безспорно е историческа заслуга на Русия спрямо България като продължение на нейната освободителна мисия. Председателят на БКД Марин Дринов е специално командирован от Харковския университет на разположение на канцелариата на княз В.А. Черкаски, ръководител на Временното руско управление (9). По отделни документи можем да проследим дейността на Дринов като вице губернатор на град София, избран за столица на младата българска държава по негово предложение.

Експонирани са и част от първите нормативни документи, с които се създават основните институции на Третата българска държава: проектът за статута на Българската народна банка с бележки на Марин Дринов (10), както и Указът за учредяване на Държавния съвет. Интересни са словото на княз Ал. М. Дондуков – Корсаков (11), произнесено в Търново, с което представя за обсъждане проекта за Органически устав на бъдещата държава, както и бележките на В.Д. Стоянов по конституцията на Княжеството (12).

Тази богата документална изложба е дело на сътрудниците на Научния архив на БАН и разкрива активното участие на основателите и членовете на БКД в изграждането на младото българско княжество. Тя е посветена на Освобождението на България и за пореден път показва, че прятото участие на българите е заслуга, принос и достойнство на целия народ за извоюване на свободата.

- 1) Из писмо на Марко Балабанов до Ана Балабанова;
- 2) НА БАН, ф. 103к, а.е. 8; ф. 59к, а.е. 13 и ф. 46к, а.е. 7;
- 3) НА БАН, ф. 1к, оп.2, а.е. 1411; ф. 26к, а.е. 17;
- 4) НА БАН, ф. 59к, а.е. 568; ф. 18к, а.е. 50, 75; ф. 11к, оп.3, а.е. 1976;
- 5) НА БАН, ф. 18к, а.е. 10;
- 6) НА БАН, сб. 9, оп.1, а.е. 16; ф. 46к, а.е. 109; ф. 54к, а.е. 355; ф. 19к, оп. 1, а.е. 2;
 - 7) НА БАН, ф. 59к, а.е. 357; ф. 141к, оп.1, а.е. 64;
 - 8) НА БАН, ф. 46к, а.е. 327;
 - 9) НА БАН, ф. 104к, а.е. 2;
- 10) ЦДИА
- 11) НА БАН, ф. 59к, оп.1, а.е. 343;
- 12) НА БАН, ф. 141к, оп.1, а.е. 63;

НОВИНИ

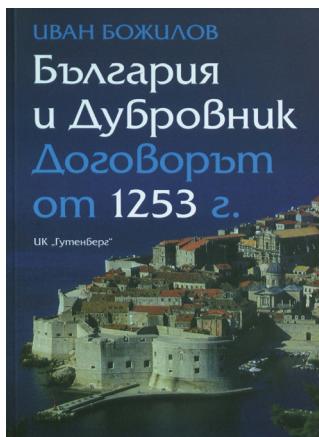

Излезе от печат новият брой на списанието “Scripta & e-Scripta” (Journal of Interdisciplinary Medieval Studies. Vol. 8-9, 2010. 565 р.) - издание на Института за литература при БАН на английски език.

В редакционната колегия се отклояват имената на Славия Бърлиева, Дейвид Бирнбаум, Ралф Клеминсън, Сергей Иванов и Аниска Милтенова. Изданието включва 17 изследвания по проблемите на средновековната християнска литература и ръкописите.

Книжката е посветена на юбилея на доцент д-р Аниска Милтенова и освен студията на Андрей Бояджиев, посветена на творческата ѝ дейност, съдържа избрана библиография на трудовете на видната медиевистка.

В края на февруари 2011 г. излезе последната книга на Цветана Късева „Любов през решетките: Любовните писма на Георги Димитров и Любница Ивошевич“ (С., Изд. „Слънце“, 2011. 228 с.). Изследването хвърля нова светлина върху най-съкровените страни на личността на видния деец на българското и международното работническо движение.

Книгата на изтъкнатия медиевист Иван Божилов „България и Дубровник: Договорът от 1253 г.“ (С., ИК „Гутенберг“, 2010. 140 с.) е нов, значим принос в българската средновековна история в контекста на нейната реинтеграция в обединена Европа.

На 1 март 2011 г. от 11.00 ч. в „Центъра за образование и култура Илиев“ се проведе четиридесетият пореден Ден на технологиите, организиран от Библиотека „Паница“ на Американския университет в България и Българският информационен консорциум. Ще се проведе демонстрация на сводния каталог на НАБИС, изграден върху платформата ПРИМО от Събина Анева.

От Бюлетина на Българската библиотечно-информационна асоциация /ББИА/

- През месец февруари 2011 г. ББИА започна информационната си кампания за разгласяване на дейностите по изграждане на капацитет на организацията и устойчивост на библиотечния сектор в България, предвидени в рамките на проекта „Напредък и устойчиво развитие на библиотечния сектор в България“, подкрепен от Фондация „Америка за България“. / [Повече](#)

- Българската библиотечно-информационна асоциация обявява процедура по набиране на предложения за Годишните библиотечни награди за:

БИБЛИОТЕКА НА ГОДИНАТА

БИБЛИОТЕКАР НА ГОДИНАТА ЛАД БИБЛИОТЕКАР НА ГОДИНАТА

Вашите предложения можете да изпращате на адрес bbia@lib.bg до 15.04.2011 г. / [Повече](#)

- [Календар](#) на библиотечните инициативи през 2011 г.

Календарът е подреден по месеци и библиотеки. Отворен е за допълнения от всички библиотеки в страната. Информация изпращайте на e-mail: bbia@lib.bg.

- Предлагаме на вниманието ви превод на Манифест за библиотечната статистика, приет от Управителния съвет на IFLA през април 2010 г. ББИА застава зад призыва за определяне и адекватно финансиране на централно звено за събиране и обработване на библиотечна статистика, съобразена с международните изисквания и показатели. / [Повече](#)

НОВИЯТ РЕНЕСАНС
ДОКЛАД НА „КОМИТЕТА НА МЪДРЕЦИТЕ“
ГРУПА ЗА РАЗМИСЪЛ ОТНОСНО ОСИГУРЯВАНЕТО НА ОНЛАЙН ДОСТЪП
ДО КУЛТУРНОТО НАСЛЕДСТВО НА ЕВРОПА
РЕЗЮМЕ

От векове библиотеките, архивите и музеите в цяла Европа са пазители на нашето богато и многообразно културно наследство. Те са съхранили и предоставили достъп до свидетелства за знанието, красотата и въображението като скулптури, картини, музика и литература. Новите информационни технологии създадоха невероятни възможности за осигуряването на по-добър и широк достъп за всички до това общо културно наследство. Културата следва пътя на цифровизацията и „институциите на паметта“ приспособяват начина, по който комуникират със своята публика.

Цифровизацията съживява артефактите от миналото и ги превръща в мощен ресурс за индивидуалния потребител и важен елемент на цифровата икономика.

Ние сме на мнение, че публичният сектор носи главната отговорност да направи нашето културно наследство достъпно и да го съхрани за идните поколения. Тази отговорност по отношение на европейското културно наследство, както и контролът над него не могат да бъдат оставени в ръцете на едно или няколко търговски предприятия, макар ние силно да подкрепяме идеята за привличането на повече частни инвестиции и предприятия в полето на цифровизацията посредством едно справедливо и балансирано партньорство.

Цифровизирането на нашето културно наследство е колосална задача, изискваща големи инвестиции. Според едно изследване общо около 100 млрд. евро ще са нужни през годините за осигуряването на онлайн достъп до културното ни наследство в неговата цялост. Този вид усилие изисква време и за да се постигнат най-добрите резултати, инвестициите ще трябва внимателно да се планират и координират.

Според нас ползите си струват усилията. Тези ползи са свързани на първо място с по-широкия достъп до културата и знанието и с тяхната демократизация, както и с ползите за образователната система – както за училищата, така и за университетите. Други по-важни ползи засягат икономическата сфера и са свързани с развитието на нови технологии и услуги в областта на цифровизацията, цифровото съхранение и новаторските начини за взаимодействие с културните артефакти. Цифровизираните материали могат сами по себе си да бъдат двигател за инновации, както и да залегнат в основата на нови услуги в сектори като туризма и обучението.

Отправяме своите препоръки с оглед на тези потенциални ползи и като целим да насърчим създаването на среда, която да помогне:

- да споделим нашето богато и многообразно общо културно наследство,
- да се създадат връзки между миналото и бъдещето,
- да се съхрани това културно наследство за бъдните поколения,
- да се защитят интересите на европейските творци,
- да се насърчат творческите способности, включително творческите усилия на непрофесионалисти,
- да се допринесе за образованието,
- както и да се насърчат иновациите и приемаческата инициатива.

Препоръките се отнасят до всички области, набелязани във възложените ни задачи, и засягат ситуации, в които мислим, че са необходими стимули или трябва да се премахнат препятствия.

1) Гарантиране на широк достъп до цифровизираните материали, които са обществено достояние, и на тяхното широко ползване

- Културните институции трябва да осигурят възможно най-широк достъп и възможности за повторна употреба на материали – обществено достояние, цифровизирани с публични средства. Този трансграничният достъп трябва да стане едно от условията за

отпускане на финансиране за цифровизация в цяла Европа. Употребата на натрапчиви водни знаци или на други средства, ограничаващи ползването на материалите, трябва да се избягва.

- В случаите, в които културните институции изискват от частни предприятия да заплащат за повторната употреба на цифровизирани материали, които са обществено достояние, те трябва да спазват правилата, заложени в европейската директива относно повторната употреба на информацията в публичния сектор.
- В контекст, в който трансграничният достъп и трансграничното ползване са нормата, Европейската комисия трябва да обмисли начини и средства за премахването на разликите, съществуващи в държавите-членки, в правния статут на цифровизираните материали. По принцип процесът на цифровизиране сам по себе си не би трябвало да е свързан с генерирането на някакви нови права.
- Метаданните, свързани с цифровизираните материали, създадени от културните институции, трябва да са широко и свободно достъпни за повторна употреба.

2) Стимулиране на цифровизирането на материали, защитени от авторското право, и на онлайн достъпа на до тях

- Необходимо е възможно най-скоро да се въведе европейски правен инструмент за осиротелите произведения. Инструментът трябва да изпълнява условията на теста от 8 стъпки, формулиран от комитета.
- В бъдеще трябва да се предотвратява превръщането на творби в осиротели произведения. Трябва да се обмисли въвеждането на някаква форма на регистрация като предварително условие за пълното упражняване на права. В контекста на Световната организация за интелектуална собственост (WIPO) трябва да започне дискусия за промяна на Бернската конвенция по този пункт с оглед на нейното адаптиране към изискванията на цифровата епоха. Европейската комисия трябва да подкрепи тази дискусия.
- Националните правителства и Европейската комисия трябва да насърчават намирането на решения, което се отнася до цифровизирането на излезли от разпространение произведения и трансграничния достъп до тях.
- Носителите на права трябва да се ползват с предимство при упражняването на права върху излезлите от разпространение произведения.
- За културните институции законодателно трябва да се обезпечат решения за колективно упражняване на права, както и ограничена във времето възможност за цифровизиране и осигуряване на онлайн достъп до излезли от разпространение произведения, в случай че носителите на правата и търговците не го направят.
- Решенията за осиротелите произведения и за произведенията, излезли от разпространение, трябва да обхванат всички области: аудиовизуалните медии, текстовете, изобразителните изкуства, звука.

3) Утвърждаване на Europeana като основна отправна точка за информация онлайн за европейската култура

- Europeana трябва да бъде допълнително развита, за да се превърне в основната отправна точка за информация онлайн за европейската културна продукция. Това изисква съсредоточаване на финансови средства и на политически капитал на европейско и на национално равнище за развиването на сайта Europeana и на подкрепящите го структури.
- Държавите-членки трябва да гарантират, че публичното финансиране за цифровизиране ще се предоставя, при условие че след това цифровизираните материали ще са свободно достъпни чрез Europeana. Те трябва също така да гарантират, че до 2016 г. всички техни шедьоври, които са публично достояние, ще присъстват в Europeana.
- В рамките на следващите няколко години в портала на Europeana трябва да бъде интегрирана платформа с приложен софтуер, чрез която основните дейности, свързани с цифровизирането и съхраняването на европейското културно наследство, трябва да се свържат към сайта. При техническото разработване на сайта особено внимание

трябва да се обърне на аспектите на многоезичието. В бъдеще Europeana трябва също така да проучи възможностите, които предлагат „изчислителните облаци“ (cloud computing).

- В средносрочен план трябва да се обсъди възможността на Europeana да бъде отредена ключова роля в съхраняването на културното наследство на Европа, както и тя да бъде превърната в европейско хранилище за цифровизирана културна продукция – публично достояние, и в „тъмен архив“¹ за културна продукция, създадена в цифров формат.
- Културните институции, Европейската комисия и държавите-членки трябва активно и широко да популяризират Europeana.

4) Гарантиране на устойчивостта на цифровизираните ресурси

- Съхранението е основен аспект от усилията за цифровизиране. Цифровото съхранение е също така централен проблем по отношение на всяко съдържание, създадено в цифров формат. Подобавашо внимание трябва да се обърне на организационните, правните, техническите и финансовите измерения на дългосрочното съхранение на цифровизираните и създадените в цифров формат материали.
- Отговорността за съхранението на цифровизирана и на създадена в цифров формат културна продукция трябва да носят културните институции – каквато е в момента ситуацията с артефактите, които не са в цифров формат.
- За да се гарантира запазването на европейското цифрово културно наследство, в Europeana трябва да се съхраняват копия на цифровизирани или създадени в цифров формат материали. За защитените от авторско право произведения сайтът хранилище ще бъде тъмен архив¹, който ще има функцията на сигурно пристанище.
- За да се избегне дублиране на усилията от страна на предприятия, развиващи трансгранична дейност, и на културните институции, може да се предвиди система, посредством която материалите, които в момента трябва да се депозират в няколко държави, ще се депозират само веднъж. В тази система ще се предвижда процедура за препращане на копието до всяка институция, която има право на това съгласно националното законодателство за депозиране.
- Авторското право и сродните му права трябва да позволяват на институциите за културно наследство, отговарящи за неговото съхранение, да създават архивни копия и да конвертират файлове за целите на архивирането.
- Всеки цифров обект, архивиран в културните институции, трябва да съдържа постоянни идентификатори. На европейско равнище трябва да бъде разработена и поддържана надеждна функция за откриване на цифрови обекти въз основа на постоянни идентификатори, като е за предпочитане тя да е свързана с Europeana.

5) Осигуряване на устойчиво финансиране за цифровизиране и за Europeana

- Главната отговорност за финансиране на цифровизирането се носи от публичния сектор и държавите-членки ще трябва значително да увеличат своите инвестиции в цифровизирането. Настоящата финансова криза не може да не бъде взета под внимание, но същевременно не може и да става причина за бездействие.
- Участието на частни партньори трябва да бъде настърчавано. Частното финансиране за цифровизация е допълнение към необходимите публични инвестиции и на него не трябва да се гледа като на заместител на публичното финансиране.
- Цифровизирането по принцип трябва да се финансира на национално или регионално равнище, не на европейско равнище. Въпреки това държавите-членки трябва да бъдат силно настърчавани да използват възможностите за финансиране, които предлагат европейските структурни фондове, за дейности в областта на цифровизацията. Освен това някои целенасочени усилия за цифровизиране с очевиден трансгранични обхват (например трансгранични колекции) биха могли да се съфинансират на европейско равнище.

¹ Тъмният архив представлява архив, достъпът до който е ограничен.

- Предвид факта, че Europeana служи на общото благо, публичното финансиране трябва да покрие най-големия дял от оперативните разходи на Europeana, включително и след 2013 г. Финансирането на процеса на цифровизиране и на Europeana трябва да се разглежда като единен проект, при който държавите-членки най-общо отговарят за финансирането на цифровизирането на своето културно наследство и за създаването на национални агрегатори, а порталът Europeana трябва да се финансира най-вече от бюджета на Европейския съюз.
- Държавите-членки трябва да насърчават решения за превръщане на цифровизирането в източник на нови възможности за европейските предприятия, например посредством регионални бизнес клъстери в партньорство с културни институции, посредством партньорства за обмен на знание между културни институции и университети или посредством стратегически партньорства на европейско или международно равнище в сферата на новите технологии и приложения, свързани с културното наследство.

6) Допълване на публичното финансиране посредством публично-частни партньорства за цифровизация

- За да бъдат защитени интересите на публичните институции, установяващи партньорство с частен партньор, трябва да са изпълнени следните минимални условия:
 - о Съдържанието на споразумението между публична културна институция и частен партньор трябва да се направи публично достояние.
 - о Цифровизираните материали, които са обществено достояние, трябва да са безплатни за широката общественост и достъпни във всички държави-членки на ЕС.
 - о Частният партньор трябва да предоставя на културните институции цифровизирани файлове със същото качество като използваните от самия него.
- Максималният срок за преференциално ползване на материали, цифровизирани в рамките на публично-частни партньорства, не трябва да надхвърля 7 години. Този срок се счита за достатъчен с оглед на това, от една страна, да се създадат стимули за частни инвестиции в масовото цифровизиране на културни ценности и, от друга страна, да се даде възможност на публичните институции за достатъчен контрол върху цифровизираните материали.
- Създателите на политики на европейско и национално равнище трябва да създадат благоприятни условия за европейските участници в процеса, и по-специално:
 - о да насърчават цифровизацията в нови области, на които до момента не е било обърнато особено внимание, като например аудиовизуалните материали, вестниците, периодичните издания или музейните експонати,
 - о в средносрочен план, при подобрене на финансовата ситуация в държавите-членки, да създадат стимули за частни инвестиции посредством данъчни механизми,
 - о да насърчават изразходването на публични средства, което да отговаря на частните инвестиции в цифровизацията. На културните институции, които с цел цифровизацията на своите колекции са осъществили партньорство с частноправен субект, могат да се отпускат публични средства в размера на средствата, инвестиирани от частноправния субект;
 - о да насърчават Europeana и подкрепящите я институции да разширяват цифровите си колекции, като изграждат партньорства с европейски предприятия.

Може ли Европа да си позволи да бездейства и да изчаква, или да остави цифровизирането на общото ни културно наследство в ръцете на едно или няколко частни предприятия? Отговорът ни е решително „не“. Държавите-членки, европейските културни институции, Европейската комисия и други заинтересовани страни ще трябва да поемат отговорността си, за да гарантират, че гражданите и икономиката на Европа ще извлекат в пълна степен ползите от възможностите, които се откриват във връзка с осигуряването на онлайн достъп до културното наследство на Европа.

Целта ни е да гарантираме, че Европа ще изживее цифров Ренесанс, а не цифрово Средновекovие.

ФРАНКФУРТСКА МЕСА

Петер Зилахи

Превела от унгарски език Стефка Хрусанова

Иронията на Франкфуртския панаир на книгата е, че представлява запленяваща, гладко работеща апаратура за милиарди долари, построена върху прозаичния факт, че хората не могат да четат. Греши този, който си мисли, че не е добра идея да тръбим това на едно такова мащабно събитие. Империи са били построявани върху по-ветровити въздушни кули. Преди силата се криеше в мълчанието, днес всенайството ръси безименните си плодове. Ако кажем всичко, не сме казали нищо. Ако не кажем нищо, трябва да се престорим, че сме казали всичко. Медиите преживяват и липсата като изобилие, като свръхенергичен тийнейджър, понеже голямата липса означава голяма новина, а голямата новина големи пари. Свръхпредлагането е по-ефективно от премълчаването. Сега не бих се хванал в капана да поставя под въпрос франкфуртската формула на божественото откровение, според която процентът на продажбите не лъже. Не лъже. Книгопечатането и просветата на населението говорят недвусмислено, че членето не може да се преподава, както и никой не умеет да превежда, само защото говори чужд език. Понеже е невъзможно да се прочете всичко, предварително сме спасени от съставянето на мнение. Достатъчно е да прегледаме критичните анализи или да попитаме добре осведомените си приятели, както навремето другарите си на чина, за какво се говори в задължителния велик роман. Цяла индустрия е създадена, за да ни избира подходящата книга или поне да ни разказва какво сме пропуснали. Ако просветеният народ беше усвоил осем-десет езика като на игра, нямаше да възникне международният книжен пазар със застаряващите и отрано остарелите си примадони, агенти на звезди, всезнаещи разпространители, издателствата с търговските си отдели, с красивите си надежди, вперени в небето, и с ежесезонните заплахи за фалиране, за ненадейните чудеса, и ти, скъпи читателю, щеше да прелистваш в препълнената вана бисерите на световната литература в оригинал. А пък литературата на малките езици, мъко моя! — като стържене на дървояд в горящ дървен склад, което почти не се чува по-надалече от собствената му пръдня — щеше да продължи да се люшка между зловонните повеи на държавното спонсорство или да се губи между тях — нещо може би прекалено реално.

А направо си е виц, че най-много книги продава нацията, която не говори и не чете на никакъв друг език освен на собствения си. Едно немско издателство купи за почти половин милион евро бестселъра на тазгодишния панаир на книгата. Агентът на автора отхвърли предложение от един милион долара за американските права, мислеше си, че ще предложат и повече. Мисълта, че унгарската литература от всички живи автори за десет години не получава такъв хонорар, не е минала през главата на този агент и ако някога стане и мой агент, хич да не му минава.

Защото най-смешното е, че получавам пари за това, което правя, което обичам да правя — и пак бих правил, дори ангелоликите агенти на инквизицията да гъделничкат ходилата ми с перо, — да пиша книги; и дузина издателства, преводачи, редактори, словослагатели и дизайнери работят над това крайният резултат да прилича на всяка предишна книга (по цвят, формат, външен вид или друг остроумен начин), но въпреки това да не са съвсем същите и по възможност също така да могат да ги четат в Куала Лумпур, както в Киел онези божии създания, които се уважават в някаква степен от духовна гледна точка. Тези, които издържат Франкфуртския панаир на книгата.

Франкфуртският панаир на книгата е Холивудът на Германия. Няма друго подобно немско световно събитие. Това, което става тук, далече надхвърля границите на Германия. Тук всичко е най-голямото, най-посещаваното, най-известното, най-книжовното. Франкфурт не е могъл да стане столица на страната, но да бъде столица на книгата не е по-малко. Който не е бил във Франкфурт, е отшелник. Поне веднъж в живота си писателят трябва да отиде на поклонение във Франкфурт, както правоверните в Мека. Оригиналното значение на Messe е литургия и ставащото тук не е далече от религията. Обикновеният вярващ и лудият фанатик ходят в един и същи храм. Всички съществуващи ангели и червеи, които някога са докосвали книга, пребивават тук една седмица. Тук са каймакът, навлеците, елитът, свещениците, курви-

те, интелектуалците на литературния свят, без оглед на възраст и пол. Поради естеството на работата липсва червеният килим, макар че веднъж едно мое близко холандско издателство се опита да накара авторите си да минат пред читателите като манекени на ревю (с шумен успех). На пръв поглед бизнесът върви на щандовете, на премерените до минути, предварително уговорени срещи — а всъщност всичко се решава на вечерните приеми и вечери. През деня плуват дребните риби и детайлите придобиват форма.

Ако човек пълзне по павилионите на партера, се среща с неколцина бегачи на дълги разстояния. Преминават познати лица, виждал съм ги да се усмихват, само когато са пияни. За един ден имат осемдесет предварително уговорени срещи, но ги осъществяват. В събота изглеждат като зомбита, но въпреки това си намират партньори за танц сред останалите зомбита. В павилион № 5 по традиция словенските писатели се опитват да предложат някаква програма за обмен и домашна ракия. По-назад махмурлии руски издатели се потят на пласт-масовите столове, всеки от тях би могъл да е телохранител или жертва. В шести павилион хората от холандската фондация за книги с невероятен професионализъм продават холандски писатели, дори ако пишат на руски и на арабски. Холандците и до ден днешен не са изгубили колониите си, само са прехвърлили населението в страната-майка. В затворени колони преминават сътрудниците на малките издателства, агентите на агентите, асистентите на асистентите, доброволците, културните мениджъри, рекламните агенти, разпространителите на листовки, конгресните туристи. Не могат да спрат. Ако бяха спрели, може би щяха да забележат, че е голямо преживяване да ги наблюдаваш. Не вреди да си избереш удобно място и да наблюдаваш парада отдалече. Да седнеш на чашка — на всеки щанд държат вино. С известна рутина писателят запаметява кога започва финландската или исландската изява, унгарският или полският прием. Дотогава вече е събрал поканите за вечерните партита, където на преден план излиза третото значение на Messe: офицерски стол. Означава един вид ранг, кой на кое парти може да влезе (не си заслужава навсякъде). Тези, които получават пропуск навсякъде, са стоящите на върха на йерархията чиновници и многообещаващият млад писател, за когото никой не знае кога ще напише великия роман, който пише вече от години. Ако се разчуе, че няма да го напише, повече няма да принадлежи към този кръг. Франкфуртският панаир на книгата е безмилостна борба за оцеляване, всеки може да оцени обстановката за миг по реакцията на околните.

Една от специалните услуги на панаира на книгата е, че писателят е тук. Неколцина от публиката я разбират неправилно и я превръщат в спорт. А друг я разбира още по-неправилно от читателя — самият писател, който без да му мигне окото е склонен да драска в собствената си книга, сякаш не я е завършил отдавна, сякаш още може да поправи нещо с любезна дума или с посвещение. Сякаш не знае, че той е четири хиляди осемстотин седемдесет и петият автограф на стоящия пред него любезно усмихнат луд, който със сведен поглед му пъха под носа още пета изрезка от вестник и няколко редки проспекта. Маestro, моля за автограф, това е най-щастливият ден в живота ми. Заслужава си да поговориш с чакащите за автограф, често нямат понятие на каква опашка стоят. На хартия ние изпълняваме функцията, която дава причина за съществуването на панаира на книгата, но който вижда по-надалече от собственото си перо, е наясно, че панаирът на книгата не е за писателя. Професионалистите знаят: писателят е външен — най-много декор, ако притежава някаква самоирония, — не той разбърква картите, не прозира вътрешната логика на системата, само играе ролята на примадона и представлява пречка от гледна точка на работата. Затова повечето издателства наемат хубави млади момичета (млади момчета, танцуващи пинчери, стажанти журналисти, когато от каквото има нужда), за да отклонят писателите от работното поле. Тези нещастни жертви (особено пинчерите) заслужават нещо по-добро. Писателят запълва по-голямата част от живота си с писане — написването на една добра книга може да продължи години (за съжаление и на лошата). За това е необходима страшно много обич. Освен това трябва да седи в затворена стая, сам, много дълго време. В общество писателят издържа да е очарователен пет минути, после сякаш се връща към писалището си, където може да става дума само за една тема — задълбочена, изглежда бездънна: самият той (фиксацията на писането). Ако самите ние не сме писатели, да не се придържаме към това преживяване. Да останем при книгите. Истинската перла също е хубаво нещо, въпреки това не прекарваме дълги часове в компанията на миди,

само ако не са на подредена маса, наистина е по-добре да се забрави как се ражда перлата. Който разбира от лов на бисерни миди, знае, че голямата далавера в действителност не са били перлите, а направените от обвивката на мидите копчета. Моряците умирали заради копчета, не заради истински перли. Въпреки това не ги наричали ловци на копчета. Писателят получава по-малко от десет процента от печалбата и авторитетът му съответства на този дял. Агентът, който получава една пета или една десета от прихода на писателя, значи често по-малко от един процент, е не по-малкоуважаван в обществото, понеже не му се налага години наред да седи в една стая — самотен живот, пинчер и прочие, — спечелва своето за няколко минути.

Без пазар няма живот. Не е тайна за онези, които някога са били в Кампо де фиори или на черния пазар в Москва през осемдесетте години (в този случай не е тайна и че без смърт няма пазар). Без пазар няма литература, поне не видима, в случай че не се развиши националната романтика и не се налага между две елегии да колим съседите си, които, естествено, говорят на друг език (да пукнат дано!) и нямат такива прекрасни писатели. Без панаир на книгата литературата би се оттеглила в ада на университетите, както философията, и биха я нарекли наука. Печелившият книжен пазар според практиката не работи под двадесет милиона участници (значи Франкфурт е живата вода). Който е бил в Кампо де фиори, знае, че пазарът има закони — най-много се харчат доматите и другите зеленчуци, риба се купува по-малко, а цветята се котират добре, както и слънчевите очила. Подправките заедно с другите деликатеси заемат място в задната част, там най-много се харчи чилито. Алкохолът също се търси, но го продават в специални магазини, понеже е опасен и трябва да се пази от децата (особено в Москва, където го продават деца). Франкфуртският панаир на книгата не се различава от другите пазари, само може би по това, че не заключват алкохола, а следобед около пет започват да отварят бутилките. По залез слънце могат да се видят най-много писатели.

Рядък момент на Франкфуртския панаир на книгата, когато двама Петровци се срещат и сядат на кафе или отиват да обядват. Единият е с побеляла коса, авторитетен мъж, откриваме го на всеки панаир на книгата. Другият е млад, според едни е с добри перспективи, а според други е чевръсто момче. Не си уговорят среща, случайно се засичат на някой прием, на някое литературно четене, евентуално на двора, ако случайно изгрее слънцето (това вече не е случайно, а е чудо по време на панаира). И двамата са заети, но когато се срещат, зарязват работата си, за да могат спокойно да разговарят. Не бързат, и без това след една година пак ще се срещнат. Тема на разговорите им могат да бъдат тъкмо жените или наблизаващият край на света, понякога дори литературата. Петер си спомня за всичко, което е чул от Петер, и който умеет да наблюдава в такава тълпа, знае много неща. Преди няколко години Петер каза на Петер, че е директорът на Франкфуртския панаир на книгата и роден баща на още дузини международни панаири на книгата. Каза и с какво е свързано това, колко врагове има, намериха нова обща тема. След като Петер излезе в пенсия, сред темите им често попадаше панаирът на книгата, както жените и наблизаващиият край на света. Историята на живота на Петер е историята на панаира на книгата. Всяка история си има история.

Франкфуртският панаир на книгата (*Frankfurter Buchmesse*) не само с името си напомня за сакралното, никога не е било в негов интерес да се откъсне от оригиналното значение на думата. Библията на Гутенберг — не само добра причина Германия да възприема за свое най-голямото книжно зрелище на света — също е започнала като бизнес начинание, което се е провалило, защото зад него не е стоял франкфуртският професионализъм (макар че тогава бихме говорили за Панаир на книгата в Майнц). Сред свещениците на Франкфуртския панаир на книгата откриваме също толкова многодетни епископи, колкото пуритански проповедници. Панаирът не изключва никого, а го приема в себе си, може дори смъртна присъда да обърне в своя полза. От една страна е сакрален, когато си мисли, че има мисия и проповядва божието слово (както и протестира срещу една смъртна присъда), сакрален е и от друга страна, когато самата печалба също става сакрална, в такива случаи Франкфурт стои по-близо до Холивуд, отколкото Майнц, и на практика продава същото, като взаимно се подпомагат („Хари Потър”, „Шифърът на Леонардо“).

Белязаният като автор е бог, не се плаши от малко пиар кампания и с широко простиращото се добро настроение си е създадъл читатели. Който не може да си позволи този лукс, е принуден по някакъв начин да се изправи очи в очи с болезнената липса на вечност и с показа-

телите на продажбите. Подобно на търговията с книги продажбата на парфюми протича с разполагането на голяма повърхност на огромно количество стока, от пачулito до най-оригиналните аромати. Само нос трябва за това. Но това, което на пръв поглед изглежда че е в изобилие, се намира най-рядко. Разликата между изтънчения аромат и отличното менте могат да посочат само тези, които вече нямат думата при избора, понеже това не може да осути сделката. Ако десет години никой не напише добра книга, книжният пазар не може да се разпадне. Не могат да позволят такива нюанси да въздействат на това чудовище. Панаирът на книгата не определя коя книга е по-добра, а коя може да се продаде най-добре. Европейската култура отдавна е решила, че съществува не само една книга, противното би било в разрез с духа на Франкфурт, впрочем — в светлината на казаното по-горе — ако Господ години наред не напише нова книга, естественият ход на нещата няма да спре. Пита се какво мисли за това авторът, но в днешно време не е прилично да се разпитва. Ако вземем насериозно Книгата, главното творение на Бог е читателят, който е създаден, за да разбере целия опус, който е съмият живот, а чрез него света заедно с умните и с глупавите книги. Ние сме творбата — книгата само пробужда читателя у нас.

В професионалните кръгове е възприета практиката в началото всички да се преструват усърдно, че денонощно продават книги, а пък в действителност чакат само съботното парти на издателство „Кенънгейт“, където могат да се натанцуваат и да забравят за 15-те срещи на ден, които е невъзможно да бъдат проведени сериозно. Тези, които могат да проведат всичките, вече не са хора, а герои в книга, която е компилиран някой хитър автор на бестселъри и трябва сега да я продадат. Трябва да направят нещо от високата на петъка и съботата, за да потиснат натрупалото се в течение на дните отвращение от тълпите и да си възвърнат човешкото достойнство. Най-много бие на очи, че хората забравят да се усмихват. Във въздуха тегне безкрайна сериозност, която не може да се обуздае. Франкфуртският панаир на книгата е нещо сериозно, както е сериозно да те ударят в носа и ударен по носа да си мислиш, че по поляната се носят пеперуди сред полюшвани от лекия ветрец облаци аромати. Франкфуртският панаир на книгата се кланя на Мамон, приема господството му, гали зеления му корем, нарича го с хиляда галени имена, включва го в молитвите си и вдига наздравици за него на белите маси — както трезвомислещият човек не поставя под въпрос господството на английския език. Но дали трезвомислещият човек още чете? Или пази трезвия си ум? Когато се чува първият смях в неделя сутринта, Франкфуртският панаир на книгата е свършил.

Всички твърдят, че могат да четат, нали сме учили в училище, значи всички можем и да пишем. Въпреки това не всички пишат. Като че ли е по-лесно да се чете, няма толкова ръчен труд. Освен това оставя по-малко петна и наистина всички могат да прелистват страниците (макар че ги ценя високо, ако ги разгръщат вместо мене). Добрият читател е рядкост, както добрият писател. Добрият читател се крие, живее двойнствен живот. Читателят, който живее от умението си да чете, в действителност е писател и или пише за това, което чете, или чете това, което пише. Ако всички можеха да пишат и четат, светът щеше да свърши (Франкфуртският панаир на книгата и моят малък свят). Биха изчезнали писателите, издателите, редакторите и преводачите. Няма да има кой да казва, че всичко е под контрол, защото всички ще го казват. Читател ще е този, който в момента чете, а писател ще е този, който в момента пише. В свят, където хората могат да пишат и да четат, последната книга ще получи като подарък от последния издател някое момиче с дислексия — и телевизията ще го покаже или онова, което ще го има вместо телевизия, — после ще забравят продажбата на книги веднъж завинаги. Всеки ще пише само за себе си, една книга, един писател, един читател — точка. Докато не настъпи това идеално духовно състояние, да забравим за миг неизгодното си положение и да си купим една хубава книга!

П. П. Съвет под коледното дърво: човек да не купува книги за другите. Да купи книга за себе си! По-късно да се остави да му я измолят (или да му я откраднат). Книгата да бъде нещо, което придобиваме. Да бъде наша!

Написано по молба на „Франкфуртер алгемайнे цайтунг“.

НОВИ ГЕОГРАФСКИ КНИГИ ЗА ПОСЛЕДНИТЕ ПЕТ ГОДИНИ
н.с. Гергана Методиева, E-mail: gerri7@abv.bg

През 2010 г. Българската академия на науките се реформира, при което Географският институт е обединен с Геофизичния институт, Централната лаборатория по висша геодезия и Централната лаборатория по сейзмична механика и сейзмично инженерство и става Национален институт по геофизика, геодезия и география (НИГГГ). Първата издадена книга на новия институт е „Турската етническа група в България (1878-2001)” от Надежда Илиева.

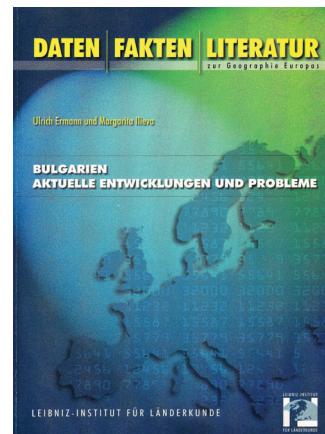
Bulgarien aktuelle entwicklungen und probleme. // Daten fakten literature. /Ulrich Ermann, und Margarita Ilieva. Leipzig, Leibniz-institut für Länderkunde, 2006. 124 S.

ISBN 3-86082-058-3

Weitere Autoren: Elke Knappe, Birte Sprenger, Ilija Iliev, Ilija Kopralov, Sasa Todorova und Zdravka Toneva, Maria Vodenska

Автори на книгата са Улрих Ерман от Института Лайбниц и Маргарита Илиева от Географския институт при БАН. В нея участват и други автори от Института в Лайпциг, Българската академия на науките и Софийския университет.

Между България и Германия съществува продължителен и традиционен културен и стопански обмен, развиват се интензивни търговски взаимоотношения. България е значима дестинация за немските туристи и привлекателна страна за немските инвестиции. В отговор на този интерес Института Лайбниц по регионална география, Лайпциг издава през 2006 г. монография за съвременното развитие и проблемите в България, публикувана в поредицата „Daten. Fakten. Literatur zur Geographie Europas“. В нея са представени много факти, явления, процеси и промени в социално-икономическото развитие на страната: мястото на България в Европа, административната и регионалната подялба на страната, историческото развитие и съвременните политически промени, развитието на населението, демографските структури и социалната ситуация, развитието на икономиката и протичащите в нея промени, техническата и социалната инфраструктура, присъединяването на България към ЕС. Многобройните таблици, графични и картни материали дават ценна допълнителна информация.

Природна география на Добруджа и Лудогорието. /Георги Железов. Силистра, Изд. Ковачев, 2007. 190 с. ISBN 978-954-8775-73-1

Добруджа и Лудогорието са географски и историко-етнографски формирани области, които са разположени в Североизточна България между р. Дунав на север, сухоземната граница с Румъния на североизток, Черно море на изток и водосборните басейни на р. Провадийска и р. Русенски Лом на юг и югозапад. Част от териториите на тези области са извън очертанията на съвременна България. В историко-етнографски аспект Добруджанска област достига до р. Дунав при линията Мачин — Исакча — Тулча — Килия — Сулина на територията на Румъния.

С оглед на правилното и точното изясняване на влиянието и характеристиките на природните особености по-целесъобразно е да бъде анализирана една компактна територия определена като Лудогорско-Добруджанска област.

Релефът в разглеждания регион включва низинни, равнинни и платовидни области. Региона не се отличава с висока обезпеченост на полезни изкопаеми. С най-висока стопанска значимост са залежите на каолин и мanganова руда.

В климатично отношение разглежданият Лудогорско-Добруджански регион попада според климатичното райониране на Събев, Станев (1959) в умереноконтиненталната климатична област. Само тясна ивица по черноморското крайбрежие се обособява като част от черноморската климатична област. Според климатичното райониране на Велев (1990) районът попада в умереноконтиненталната област до линията Вълчидол – Добрич – Ген. Тошево.

Според хидрологкото райониране на Йорданова (1997) България се поделя на две хидрологки области. Територията на проучвания район попада в областта с континентални климатични условия с доминиране на пролетен максимум на оттока и само Северното черноморие и водосборният басейн на р. Батова са в областта с преходно-средиземноморски условия с доминиране на зимен максимум на оттока.

Територията на изследвания район попада в Севернобългарската горско-степна зона. Характерна особеност на тази зона е преобладаването на черноземи и сиви горски почви (Гюров, Тотев, 1990). Черноземните почви заемат 75% от територията на изследвания район.

На територията на изследвания регион преобладават обработваемите земи главно на мястото на смесени дъбови гори от цер (*Quercus cerris*) и виргилиев дъб (*Quercus virginiana*) по платовидните заравнености на северните придунашки и погранични територии на района, източната и централната част на Добруджанското плато. Горските съобщества са представени от формацията на цера – само церовите гори или смесени гори от цер (*Quercus cerris*) и благун (*Quercus frainetto*). На много места предимно в Лудогорието се откриват смесени гори от космат дъб (*Quercus pubescens*), виргилиев дъб (*Quercus virginiana*) и келяв габър (*Carpinus orientalis*).

Преобладаващата част от животинските видовете в Дунавската равнина включително и в изследваната територия са евросибирски и европейски. Най-характерните видове за проучваната територия са *Carydium rivulara* и *Acantinusa aculeate* от охлювите, голям гребенест тритон (*Triturus oristatus*), обикновен тритон (*Triturus vulgaris*), червенокоремна бумка (*Bombina bombina*), обикновена честновница (*Pelobates fuscus*), дъждовник, *Coronella austriaca* – медянка, (*Salamandra salamandra*), златка (*Martes martes*), дива европейска котка (*Felis silvestris*), обикновен сънливец (*Glis glis*) и др.

Антropогенната дейност в региона може да се класифицира като се приложи схемата на Милков (1973): земеделска; промишлена; селищна; инфраструктурна; инфраструктурни обекти, особен вид инфраструктурни обекти в региона са мелиоративните съоръжения; горско стопанство; туристическа, по черноморското крайбрежие и в големите ловни стопанства (Каракуз, Воден, Паламара, Ирихисар).

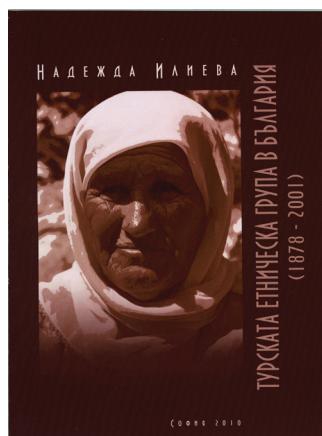
При природногеографското регионализиране се обособяват четири региона със специфични природни условия и ландшафтна структура – Дунавски, Лудогорски, Добруджански и Черноморски. Формирането на отделни природногеографски региони в Добруджа и Лудогорието е ключов елемент в процеса на управление и рационално използване на природните ресурси.

Националното географско пространство на Република България. /Борис Колев. С., Херон прес, 2008. 194 с. ISBN 978-954-580-253-9

Книгата е съвременен синтез на основни данни за икономогеографските проблеми на България, разгледани в обхвата на географското пространство на страната, на фона на динамиката във времето и свързани с процесите в съседните страни, страните от Европейския съюз, както и с определени геополитически и стратегически дадености. Тази книга е показателна за активизиране и издигане на по-високо равнище на икономогеографските изследвания, които вече излизат от схемите на сухата регионална икономика и търсят сложните връзки на различните географски процеси и явления, проявени в пространствено-времевия континуум. Това става на основата на съвременното равнище на географските познания, което отразява и трябва да отразява както актуалните научни постижения на географията и съсед-

ните научни области, така и положителния опит от изследванията на българските географи в миналото.

Турска етническа група в България (1878-2001). /Надежда Илиева. С., НИГГГ, 2010. 144 с. 11 ф., 27 к. ISBN 978-954-9649-06-2

Книгата включва: 10 таблици, 11 фигури, 27 карти, изобразяващи относителния дял на турска етническа група в България по общини, средногодишния темп на прираст, оптималната територия на разселване и класификация на населените места в зависимост от относителния дял на турското население и границите на формирани райони. Правят впечатление многобройните източници на информация: над 150 литературни източника и над 30 архивни единици извлечени от Централния държавен архив, София.

Книгата е структурирана в четири глави. В първата глава са разгледани теоретико-методологичните основи на изследване-

то на турска етническа група, като са изяснени понятийно-терминологичните постановки, източниците на информация и методите на изследване. Следващите три глави са отделени на основата на историческите периоди: първия — от Освобождението до края на Втората световна война, втория — до края на 1989 г. и третия — след 1989 г.

Предложена е методика за определяне на районите с компактно заселване на турска етническа група, в която се използват математико-статистически, картографски методи с приложение на ГИС. Проучени са факторите, които оказват най-силно влияние за формиране, изменение и териториално разпределение на турска етническа група в България през отделните периоди. Очертани са три района с компактно заселване на български турци, разгледани са промените в териториалния им обхват през отделните периоди и подпериоди и същевременно са посочени факторите, влияещи върху териториалната им дислокация.

Научни публикации на изследователите от Географския институт при БАН за периода 1990-2009. [Справочник]. /Гергана Методиева, Маргарита Илиева. С., НИГГГ, 2010. 168 с. ISBN 978-954-9649-08-6

Изданието е посветено на 60-годишнината от основаването на Географския институт при БАН и съдържа близо 1600 заглавия.

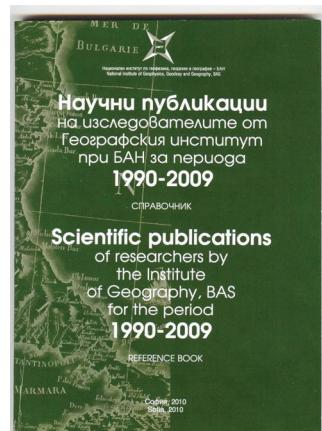
Целта на съставителите е да се представи възможно най-пълен списък на научните публикации — авторски книги и научни статии, редактирани книги и доклади от конференции, отпечатани и в електронен вид.

В справочника са включени също: списък на авторите с научните им степени и звания (към юли 2010 г.) и годината, до която са работили в института; списъци на защитените

дисертации за получаване на научна степени и на хабилитациите на учени от института през последните две десетилетия (до юли 2010 г.).

География и регионално развитие. [Сборник доклади от международна конференция]. /ред. Ч. Младенов, М. Николова, Р. Вацева, Б. Кулов, Ил. Копралев, М. Върбанов, М. Илиева. С., НИГГГ, 2010. 556 с. ISBN 978-954-9649-07-9

Сборникът е посветен на 60-годишнината от основаването на Географския институт при БАН. Съдържа доклади, изнесени на научния форум „География и регионално развитие“. От заявените 100 доклада около 40 са на представители от други страни. В сборника са публикувани 104 доклада. В тях се разглеждат редица актуални проблеми на регионалното развитие,

към които географията има отношение. Те са разпределени тематично в шест направления: „Регионално развитие и регионална политика — теория, методология и практика”, „Глобални изменения, рискове и регионално развитие”, „Туризъм и регионално развитие”, „Демография и регионална политика” и „Използване на ГИС в практиката на регионалното развитие”.

Климатът на България /Стефан Велев. С., Херон прес, 2010.
189 с.

ISBN 978-954-580-283-6

В книгата са изложени в научнопопулярна форма всички въпроси, свързани с климата на страната. Разгледани са факторите за формирането му и основните негови елементи. Описани са климатичните различия по територията и въз основа на това е предложена климатична подялба на страната. Направени са и оценки на климата за нуждите на селското стопанство и опит за анализ на някои негови изменения, породени от човешката дейност. Книгата е илюстрирана с богат табличен и графичен материал за различните характеристики на климатичните елементи.

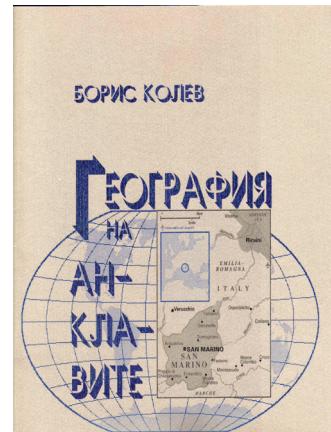
География на анклавите. /Борис Колев. С., Херон прес, 2010.
77 с.

ISBN 978-954-580-278-2

В предлаганата книга са представени само по-значителните и по-известните анклави (ексклави) и съответно полуанклави (полуексклави). Това е направено и поради обстоятелството, че някои от тях са части от страните на Европейския съюз и информацията за тях е сравнително недостатъчна. Научните географски публикации, свързани с тези територии, както и на онези извън Европа, са малко и с доста противоречива информация, а в България почти липсват.

Освен анклави и съответно ексклави, заобиколени отвсякъде по сула от една единствена друга държава, съществува и друга малка група от подобни малки, но островни територии. Това са острови, които са части от една държава, но са разположени в териториалните води на друга държава.

За по-добра географска ориентация на читателя в книгата са приложени картосхеми на отделните континенти, в които има анклави/екслави и техните производни.

ЧЕТВЪРТА НАЦИОНАЛНА АРХЕОЛОГИЧЕСКА ИЗЛОЖБА “БЪЛГАРСКА АРХЕОЛОГИЯ 2010”

Открита на 14 февруари 2011 г. в Националния археологически музей

През изминалата 2010 г. българските археолози продължиха да изследват миналото ни и с подкрепата на държавата и общините проучиха около 250 обекта. Атрактивните резултати на 50 от тях са представени в изложбата. Тя беше осъществена благодарение на двадесет и пет музея от страната, които я превърнаха в израз на добrite взаимоотношения между българските археолози.

Представените експозиции отразяват времето от палеолита до Възраждането и обогатяват познанията за историята на Югоизточна Европа. Сред тях най-голям интерес представляват: обект “Метростанция 8-II”, гр. София, който има спасителен характер поради строежа на метрото и разкрива голям участък от централната част на римска и късноантична Сердика. Значими резултати са постигнати и при проучването на монументалната тракийска куполна гробница в Момина могила, която е принадлежала на владетел на земите на юг от Сърнена гора, съвременник на тракийския цар Севт III. Важни са резултатите от българо-френските проучвания на палеолита в Северозападна България — пещерата Козарника, по проекта “Най-ранни изяви на човешко присъствие на Балканите в началото на европейската култура”. Във връзка със строежа на автомагистрала “Тракия” е проучен археологически обект, представляващ огромен ритуален комплекс от късния неолит, късножелязната и римската епоха. До днешния Крумовград се намира един от най-интересните и актуални археологически обекти на България. На височината Ада тепе лежат останките на древен златодобивен рудник, чиято експлоатация е започнala още преди 3 500 години. Фирма “Болкан минерал енд Майнинг” ЕАД, която има намерение да експлоатира златното находище,

финансира проучването. Спасителни археологически проучвания се извършват и на част от некропола на Аполония Понтийска. На площ от 2,5 дка бяха разкрити общо 38 гробни съоръжения от средата на V до края на IV в. пр. н. е. Продължават проучванията в Плиска, Преслав, Пловдив, Велико Търново и други важни археологически обекти, които обогатяват познанията ни за българската история.

ИЗЛОЖБИ В ЦЕНТРАЛНАТА СГРАДА НА БЪЛГАРСКАТА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ

Лидия Чолпанова, E-mail: refer1@cl.bas.bg

1. Честване на Международната година на химията с изложба “Химическата наука и образование в България”, организирана от химическите институти на БАН, Съюза на химиците в България и Националния комитет за чиста и приложна химия — 9-25 февруари 2011 г.

2. Честване на 3 март — “Освобождението на България и началото на българската държавност (Основатели и членове на БКД — участници в събитията)”, организирана от Научния архив на БАН — 2-9 март 2011 г.

3. Честване на годишнината от спасяването на евреите в България, организирана от Държавния архив — 10-25 март 2011 г.

ПРЕДСТОЯЩИ ГОДИШНИНИ НА ЧЛЕНОВЕ НА БАН (1869–2011)

Стенка Хрусанова, Е-mail: hrusanova.st@cl.bas.bg

01 март

110 г. от рождението на АНАТОЛИЙ ФИЛИПОВИЧ МИЛЕР (01.03.1901—03.10.1973), руски историк.
Чуждестранен член (1969).

01 март

105 г. от рождението на ПАВЕЛ ХРИСТОВ ПАВЛОВ (01.03.1906—22.09.1982), ветеринарен лекар, паразитолог.
Член-кореспондент (1971).

05 март

100 г. от рождението на КИРИЛ ЦОЧЕВ БРАТАНОВ (05.03.1911—16.10.1986), животновъд.
Академик (1971).

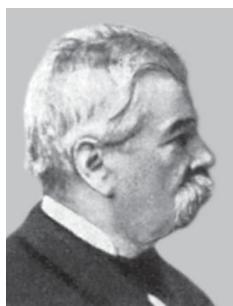
06 март

115 г. от рождението на НИКОЛА ДИМИТРОВ ОБРЕШКОВ (06.03.1896—11.08.1963), математик.
Редовен член (1945).

07 март

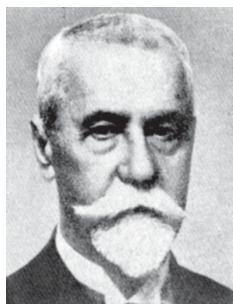
40 г. от смъртта на КИРИЛ патриарх БЪЛГАРСКИ (Константин Марков Константинов), (03.01.1901—07.03.1971), църковен деец, историк.
Академик (1970).

07 март

120 г. от смъртта на **ФРАНЦ МИКЛОШИЧ** (20.11.1813—07.03.1891), словенски езиковед-славист, основател на сравнителното славянско езикознание.

Чуждестранен член (1884).

09 март

65 г. от смъртта на **СТЕФАН ВЕТЬОВ БАТЕВ** (06.02.1866—09.03.1946), педиатър, антрополог, фолклорист и общественик.

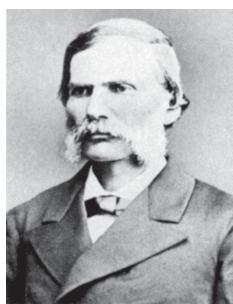
Действителен член (1898). Дарител на БАН.

09 март

55 г. от смъртта на **ПАУЛ КРЕЧМЕР** (02.05.1866—09.03.1956), австрийски езиковед.

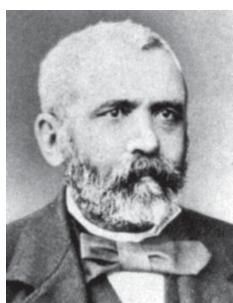
Чуждестранен член (1942).

10 март

190 г. от рождениято на **ГЕОРГИ АТАНАСОВИЧ** (10.03.1821—26.02.1892), лекар, общественик.

Дописен член (1881), почетен член (1884).

11 март

100 г. от смъртта на **ДРАГАН КИРЯКОВ ЦАНКОВ** (28.10.1828—11.03.1911), политик, държавник и обществен деец, публицист.

Дописен член (1871, преизбран 1882), почетен член (1884).

12 март

15 г. от смъртта на ЙОРДАН ПЕТРОВ МАЛИНОВСКИ (03.06.1923—12.03.1996), физикохимик.

Академик (1989). Председател на БАН (1991-1992 и.д.; 1992-1996).

12 март

85 г. от смъртта на ГЕОРГИ КОНСТАНТИНОВ ХРИСТОВИЧ (23.06.1863—12.03.1926), зоолог.

Действителен член (1902).

13 март

5 г. от смъртта на ЦВЕТАНА СТОЙЧЕВА МАРИНОВА (06.07.1941—13.03.2006), физик.

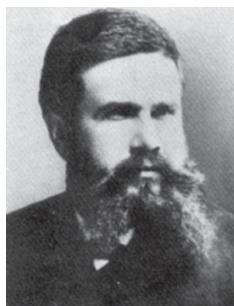
Член-кореспондент (2004).

15 март

105 г. от смъртта на ТОДОР НИКОЛАЕВИЧ МИНКОВ (02.01.1833—15.03.1906), просветен и обществен деец.

Дописен член (преди 1876).

15 март

95 г. от смъртта на НАЧО АНАСТАСОВ НАЧОВ (16.08.1853—15.03.1916), книжовник, обществен деец.

Действителен член (1898).

15 март

15 г. от смъртта на АНДРАШ ШОМОШ (18.09.1911—15.03.1996),
унгарски агроном, полмолог.
Чуждестранен член (1967).

16 март

70 г. от рождението на ДЮЛА КАТОНА (16.03.1941), унгарски
математик.
Чуждестранен член (2007).

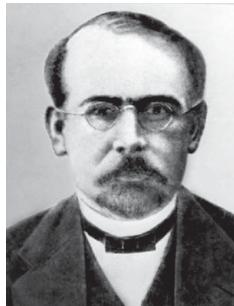
17 март

75 г. от рождението на ВАЛЕНТИН СЛАВЧЕВ СТАНКОВ
(17.03.1936—08.12.2003), езиковед.
Академик (2003).

23 март

145 г. от рождението на ПЕТЪР ПЕНЧОВ АБРАШЕВ (23.03.1866—
17.06.1930), юрист, общественик.
Дописен член (1922).

23 март

135 г. от рождението на ГРИГОРИЙ АНДРЕЕВИЧ ИЛИНСКИ (23.03.1876—1937), руски езиковед-славист.
Чуждестранен член (1930).

23 март

110 г. от смъртта на КОНСТАНТИН СТОИЛОВ СТОИЛОВ (23.09.1853—23.03.1901), юрист, публицист, политик и държавник.
Редовен член (1884).

24 март

120 г. от рождението на СЕРГЕЙ ИВАНОВИЧ ВАВИЛОВ (24.03.1891—25.01.1951), руски физик — оптика, луминесценция.
Чуждестранен член (1947).

25 март

45 г. от смъртта на ВЕНЕЛИН ЙОРДАНОВ ГАНЕВ (04.02.1880—25.03.1966), юрист, социолог, философ, държавник и общественик, дипломат.
Дописен член (1919, изключен 1948, възстановен 1991).

25 март

155 г. от рождението на НИКОЛА ИВАНОВ НЕДЯЛКОВ (25.03.1856—08.10.1919), ентомолог, просветен деец.
Действителен член (1902).

26 март

15 г. от смъртта на **ЛЮБОМИР ЦОНЕВ КАЛЕВ** (26.08.1921—26.03.1996), машинен инженер, специалист по материалознание и технология на машиностроителните материали.

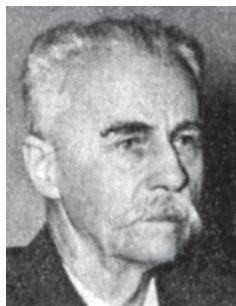
Член-кореспондент (1977).

27 март

15 г. от смъртта на **ЕМИЛ ГЕОРГИЕВ НАДЖАКОВ** (27.11.1929—27.03.1996), ядрен физик.

Академик (1995).

31 март

125 г. от рождениято на **ТАДЕУШ КОТАРБИНСКИ** (31.03.1886—03.10.1981), полски философ.

Чуждестранен член (1958).

**НОВИ ПОСТЪПЛЕНИЯ ВЪВ ФОНДА НА ЦЕНТРАЛНАТА БИБЛИОТЕКА НА
БАН**
Евгения Станчева, E-mail: jeny@cl.bas.bg

АНГЕЛОВ, Христо. Сълза и обич за село Странджа / Христо Ангелов, Кръстина Кръстева. —
Пловдив : Унив. изд. Паисий Хилендарски, 2009. — 334 с. : с ил. ; Библиогр. с. 328-329
ISBN 9789544235239

System number [000130034]

АРГИРОВ, Стоян Стоянов. Избрани трудове / Стоян Стоянов Аргиров ; Състав. и ред. Анна
Ангелова. — София : Унив. изд. Св. Климент Охридски, 2009. — 676 с. : сн.

ISBN 9789540729220

System number [000129745]

БАНЕВА, Минка. Сияние пред залеза : Стихове / Минка Банева. — Стара Загора : Литера
принт, 2009. — 148 с. : с ил.

ISBN 9789544870867

System number [000129618]

БЕГШОУ, Луиз. Блясък : Роман / Луиз Бегшоу ; Прев. от англ. Илавана Гарабедян. — Плов-
див : Хермес, 2010. — 478 с.

ISBN 9789542608332

System number [000129994]

БОЖКОВ, Васил. Финансово счетоводство [Божков, Васил] : Учебник / Васил Божков, Росица
Симеонова, Диана Крумова, Цветан Цветков. — 2. осн. прераб. и доп. изд. — Свищов : Акад.
изд. Д. А. Ценов, 2009. — 496 с. : с табл. ; Прил.: Речник на термините ; Примерен сметкоплан,
използван в учебника ; Дисконтови и дефлаторни таблици

ISBN 9789542304302

System number [000130074]

БЪЛГАРИТЕ от Голо Бърдо, Република Албания : Ч. 1. Традиции, музика, идентичност —
София : Род, Държавна агенция за българите в чужбина, 2009. — 328 с. : с ил. ; ноти

ISBN 9789544760489

System number [000124553]

БЪЛГАРИЯ. [Закони и др. п]. Правилник за прилагане на Закона за изпълнение на наказанията
и задържането под стража. — София : Сиби, 2010. — 135 с.

ISBN 9789547306394

System number [000129985]

ВЕСЕЛИНОВ, Димитър. Френската лексика в романа “Тютюн” / Димитър Веселинов. — Со-
фия : Сиела, 2009. — 320 с.

ISBN 9789542806172

System number [000129718]

ВОЕННА проза : [Т. 3.] / Състав. и авт. на бележките и предг. Георги Георгиев. — София :
Пропелер, 2010. — 381, [2] с. : Бележки за писателите в тази кн. (с. 372-381)

ISBN 9789543920570

System number [000129683]

ГЕОРГИЕВ, Любомир Климентов. Българите католици в Трансильвания и Банат : (XVIII – първата половина на ХХ в.) / Любомир Климентов Георгиев ; Науч. ред. Васил Тодоров Гюзелев. — София : Народна библиотека Св. Св. Кирил и Методий, 2010. — 240 с. : с ил. ; Бележки под линия ; Показалец на лични имена с. 204-207 ; Показалец на географски имена с. 208-210

ISBN 9789545231148

System number [000129724]

ГЕОРГИЕВ, Никола. Икономическа социология / Никола Георгиев, Румяна Чонова, Ваня Ганева. — 2. прераб. и доп. изд. — Свищов : Акад. изд. Д. А. Ценов, 2009. — 520 с. : табл. ; фиг. ; сх. ; Бележки под линия ; Библиогр. след всяка тема

ISBN 9789542304395

System number [000129992]

ГЕОРГИЕВА, Ваня Спасова. Метатехнологии за мениджмънт на качеството на образование / Ваня Георгиева. — София : Просвета, 2009. — 263 с. : с фиг. ; табл. ; Бележки под линия

ISBN 9789540124049

System number [000129602]

ГЕРГОВ, Цоко Борисов. Фронтова палитра : [Т. 1.] / Цоко Гергов. — София : Пропелер, 2010. — 271 с., [72] : с. ил. ; Библиогр. с. 265-267

ISBN 9789543920587

System number [000129677]

ГЬОРИСЕН, Маргарита. PONS Граматика с упражнения: Испански / Маргарита Гьорисен ; Прев. Майя Долапчиева. — София : ПОНС България : Stuttgart : Ernst Klett Verlag, 2007. — 280 с. : с ил.

ISBN 9789543440351

System number [000130047]

ДЖОУНС, Белинда. Любовна академия / Белинда Джоунс ; Прев. Валерия Чавдарова Ноева. — София : Санома Блясък България, 2008. — 351 с.

System number [000130052]

ДИАКО, Мима. PONS Таблицы за спрежение на глаголи. Италиански / Мима Диако, Лаура Крафт ; Прев. Росица Кавърджикова, Мария Николова. — 2. изд. — Добрич : Фолиарт ООД ; Barcelona : Ernst Klett Verlag, 2006. — 96 с. : табл.

ISBN 9783125009998

System number [000129631]

ИЗГРАЖДАНЕ и развитие на военната икономика : Ч. 1. (1879-1944) / Светослав Иванов Спасов. — София : Военно издателство, 2009. — 224 с. : с ил. ; Бележки под линия

ISBN 9789545094279

System number [000129722]

ИНСТИТУТ на вътрешните одитори в България — София. Международни професионални практики по вътрешен одит (IPPF) / Прев. от англ. [Надежда Пенкова, Веселина Хоторн]. — София : Институт на вътрешните одитори в България, 2009. — XVII, 174 с. : с фиг. ; табл. ; Съдържа речник на термините

ISBN 9789549182521

System number [000129630]

ЙОВКОВ, Иван Иванов. Противоречия в моделите за управление на лесоползването / Иван Йовков, Константин Колев. — София : Авангард прима, 2009. — 237 с. : с фиг., табл. ; Кратък терминологичен речник с. 214-227 ; Библиогр. с. 229-237

ISBN 9789543234974

System number [000129600]

КОЕВА, Велка Димитрова. С обич и вяра : Стихове / Велка Коева. — Пловдив : Агенция Бизнес, 2009. — 119 с. : сн.

ISBN 9789549392241

System number [000130006]

КОЛАРОВ, Радосвет Стефанов. Повторение и сътворение: поетика на автотекстуалността / Радосвет Стефанов Коларов. — София : Просвета, 2009. — 351 с. ; Резюме на англ. ез. с. 349-351 ; Библиогр. с. 336-348

System number [000129714]

ISBN 9789540123707

КРУМЕР, Жан-Марк. Нарушения на речта / Жан-Марк Кремер ; Прев. от фр. ез. Аксиния Михайлова. — София : Логопедичен център Ромел, 2010. — 210 с. : Речник с. 200-201

ISBN 9789549458121

System number [000129995]

МАЛЧЕВЪ, Димитър. Хладни цвѣтове : [Стихотворения] / Димитър Малчевъ. — 2. изд. — [Б. м.] : [Б. изд.], 2010. — 59, [2] с. : 1 портр.

ISBN 9547998412

System number [000129622]

МАНБИ, Крис. Брак по сметка / Крис Манби ; Прев. Лиляна Ванова. — София : Санома Блясък България, 2008. — 270 с.

ISBN 9789548186032

System number [000130051]

МАРИНИ, Рафаела. PONS В последната минута — италиански / Рафаела Марини ; Прев. ЕТ"Оксиния". — София : ПОНС България ; Велико Търново : Абагар, 2007. — 240 с.

ISBN 9789543440313

System number [000129676]

МИЛУШЕВ, Явор Тодоров. Чешки профили в общественото развитие на следосвобожденска България / Явор Милушев. — 2. доп. изд. — София : Акад. изд. проф. Марин Дринов, 2009. — 331 с. + 20 л. сн. : Резюме на англ. ез. с. 316-322 ; Бележки под линия ; Библиогр. с. 323-331

System number [000126797]

ISBN 9789543223596

МИНЧЕВ, Евгени. От обратната страна / Евгени Минчев. — София : Санома Блясък България, 2008. — 87 с. : сн.

ISBN 9789548186063

System number [000130022]

МИСТЕРИЯТА 2012 : Прогонози, пророчества и възможности / Прев. От англ. ез. Надежда Иванова Розова. — Пловдив : Хермес, 2009. — 379 с. : с ил.

ISBN 9789542607922

System number [000129698]

МИХАЙЛОВ, Атанас. Въведение в природолечението. Моята практика / Д-р Атанас Михайлов. — София : Изток-Запад, 2009. — 448 с. : табл.

ISBN 9789543216451

System number[000129730]

НАЙДЕНОВА, Пенка Иванова. Професор д.иц.н. Минко Минков. Научно-творчески път / Пенка Иванова Найденова, Геновева Михова Георгиева, Ели Боянова Атанасова. — София : БАН. Център за изследване на населението, 2009. — 272 с. : сн. ; Азб. показалец на заглавията с. 187-204 ; Именен показалец с. 205-211 ; Библиогр. с. 133-187 ; с. 211-214

ISBN 9789549172898

System number [000129751]

НОГАЛЕС, Росина. PONS В последната минута — испански / Росина Ногалес ; Прев. Елена Дамянова. — София : ПОНС България ; Велико Търново : Абагар, 2007. — 240 с.

ISBN 9789543440320

System number [000129738]

ПАРК, Уилям. PONS В последната минута — немски / Уилям Парк ; Прев. ЕТ Оксиния». — 2. изд. — София : ПОНС България ; Stuttgart : Ernst Klett Verlag, 2007. — 240 с.

ISBN 9789543440290

System number [000132014]

ПЕТРОВ, Любен Иванов. Сделки с ценни книжа и финансово инструменти : Учебно пособие за дистанционно обучение / Любен Петров, Атанас Атанасов. — Свищов : Акад. изд. Д. А. Ценов, 2009. — 180 с. : Библиогр. след всяка тема

ISBN 9789542304371

System number [000130002]

ПРИОВО-БЮТНЕР, Клод. Бизнескореспонденция : Френски [език] / Клод Прюво-Бютнер, прераб. от Елизабет Фроже-Зеегер, прев. Н. Стойнов. — Stuttgart : Klett, 2001. — 192 с.

ISBN 3125009820

System number [000012976]

РАЙЧЕВСКИ, Стоян Чилов. Синагоги и культурное наследие евреев в Болгарии / Стоян Чилов Райчевски. — София : Болгарский бестселлер - НМБКП, 2009. — 100 с. : цв. ил.

ISBN 9789544630751

System number [000130059]

СЕГОВИНО, Карлос. PONS Таблицы за спрежение на глаголи. Испански / Карлос Сеговино ; Прев. Росица Кавърджикова, Мария Николова. — 2. изд. — София : ПОНС България, 2006. — 96 с. : табл.

System number [000130020]

СКОТ, Саманта. PONS Таблицы за спрежение на глаголи. Английски / Саманта Скот ; Прев. Росица Кавърджикова, Мария Николова. — 4. изд. — Добрич : Фолиарт ООД ; Barcelona : Ernst Klett Verlag, 2006. — 104 с. : табл.

ISBN 9548278324

System number [000129635]

СМИРНОВА-СЕСЛАВИНСКАЯ, Марианна Владимировна. Цыгане. Происхождение и культура : Социально-антроп. исслед. / М. В. Смирнова-Сеславинская, Г. Н. Цветков. — София ; Москва : Парадигма, 2009. — 828 с. : с ил.

ISBN 9789543261000

System number [000129595]

СПАСОВ, Людмил Йорданов. България и ССР 1917-1944 г. : Политико-дипломатически отношения / Людмил Йорданов Спасов. — Велико Търново : Фабер, 2008. — 550 с. : портрети ; сн. ; Именен показалец с. 521-544 ; Резюмета на рус. и англ. ез. с. 545-546 ; Библиогр. с. 503-520
ISBN 9789547757707
System number [000125242]

СТИМСЪН, Тес. Той, тя и другата / Тес Стимсън ; Прев. Цветана Генчева. — [2. изд.] — София : Санома Бляськ България, 2009. — 286 с
ISBN 9789548186162
System number [000130039]

СУОРД, Жаклин. PONS В последната минута — френски / Жаклин Суорд ; Прев. ЕТ “Оксиния”. — 2. изд. — София : ПОНС България, 2008. — 228 с.
ISBN 9789543440306
System number [000129735]

ТАУНЛИ, Джема. Колко е важно да бъдеш омъжена / Джема Таунли ; Прев. Милена Христова. — София : Санома Бляськ България, 2009. — 263 с.
ISBN 9789548186117
System number [000130042]

УЕЛНЕС за всеки / Състав. д-р Петър Нейчев, Петър Граматиков. — Пловдив : Агенция Бизнес, 2009. — 263 с. : табл. ; Библиогр. с. 261-263
ISBN 9789549392227
System number [000130003]

УГРИНОВ, Радомир. Тумори в лицево-челюстната и шийна области / Проф. д-р Радомир Угринов. — София : Киви, 2009. — 383 с. : сн. ; Библиогр. с. 372-382
System number [000129750]

УОКЪР, Гордън. PONS В последната минута английски / Гордън Уокър ; Прев. Ирина Димитрова. — 2. Изд. — София : ПОНС България ; Велико Търново : Абагар ; Barcelona : Ernst Klett Verlag, 2008. — 240 с.
ISBN 9789548278027
System number [000130056]

ФЛОРОВСКИ, Георги Василиевич. Мъдрост и Премъдрост : Текстове от софийския период / Протойерей Георги Флоровски ; Състав. и богословска ред. Павел Павлов ; Прев. Нина Димитрова. — София : [Б. изд.], 2009. — 462 с. : Индекси с. 453-462 ; Бележки под линия
ISBN 9789549401356
System number [000129705]

ФОЙТ, Хайке. PONS Граматика — кратка и ясна. Немски / Хайке Фойт ; Прев. Андреана Карагьозова. — 5. Изд. — София : ПОНС България ; Stuttgart : Ernst Klett Verlag, 2007. — 164 с.
ISBN 9789548278515
System number [000130025]

ХЕЛЕР, Клаус. PONS Новият немски правопис : Актуална реформа. Списък на думи с променен правопис / Клаус Хелер ; Прев. Димитър Денков. — София : РААБЕ България ЕООД ; Stuttgart : Ernst Klett Verlag, 2001. — [80] с.
System number [000130023]

ХРИСТОСКОВ, Людмил Владимиров. Земетресенията — опасност и противодействие / Людмил Владимиров Христосков, Димчо Енчев Солаков. — София : Акад. изд. проф. Marin Drinov, 2009. — 178 с. : фиг. ; табл. ; Резюме на англ. ез. с. 174-177 ; Библиогр. с. 170-
ISBN 9789543223466
System number [000126579]

ШОПОВ, Драгомир. Поетична антология : [Т. 2.] / Състав. и авт. на бележките и предг. Драгомир Шопов. — София : Пропелер, 2010. — 391, [7] с. : За авторите в тази кн. (с. 369-391)
ISBN 9789543920563
System number [000129680]

ЯКИМОВА, Росица. Корекция на нарушенията на четенето : Практическо ръководство за корекция : Ч. 2. — 2. изд. — София : Логопедичен център Ромел, 2010. — 302 с. : с ил.
ISBN 9789549458138
System number [000130007]

ДАРЕНИ КНИГИ, ПОСТЪПИЛИ ВЪВ ФОНДА НА ЦБ НА БАН
Евгения Станчева, E-mail: jeny@cl.bas.bg

АЛБРИЦИ, Изабела. Портрети / Изабела Албрици ; Прев. Дария Карапеткова. — София : Алтера, 2009. — 120 с. : с 24 ил. ; Доп. справка към портретите с. 113-117
ISBN 9789549757354
System number [000129347]

АЛТЪНКОВ, Никола. Кой победи? : Националното правителство във Виена, септември 1944 — април 1945 / Никола Алтънков. — София : Изток-Запад, 2009. — 440 с. : Бележки под линия
ISBN 9789543216253
System number [000129211]

ГАНЕВанев, Неделчо. Продавам самоубийство : [Стихове] / Неделчо Ганев. — Стара Загора : Литера принт, 2010. — 85 с. : сн.
ISBN 9789544870942
System number [000129402]

ГЕОРГИЕВ, Васил. Будистки плаж. Разкази / Васил Георгиев. — 2. изд. — Пловдив : Жанет-45, 2008. — 134 с.
ISBN 9789544915810
System number [000128957]

ГРАЖДАНСКИ мониторинг върху дейността на Държавната комисия за енергийно и водно регулиране (ДКЕВР) - наблюдение върху изпълнението на гарантиралото от нормативната уредба участие на гражданите в консултивният процес и дейността на ДКЕВР : Мониторингов доклад за периода 1.06. — 30.11.2009 г. —
София : Институт Отворено общество, 2009. — 60 с. : с ил. ; Бележки под линия
ISBN 9789549828900
System number [000129317]